

projekt

UCHWAŁA NR /2023
RADY MIEJSKIEJ W LUBRAŃCU
z dnia listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023, poz.40 z późn.zm.¹) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn.zm.²) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn.zm.³)

RADA MIEJSKA
uchwała:

- § 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lubrańca.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

BURMISTRZ LUBRAŃCA

Stanisław Bydzyński

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w (Dz. U. z 2023 r. poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688).

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w (Dz. U. z 2023 r. poz. 535, poz. 1693 i poz. 1938).

³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w (Dz. U. z 2021 r. poz. 289 i poz. 535).

RADCA PRAWNY
Lech Piotr Wąsilewski

[Signature]

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm), do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Gminny Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

W związku z powyższym proponuje się przyjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Miejską w Lubrańcu.

WORMISTRZ LUBRAŃCA

Stanisław Budzyński

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2023-2025

Wstęp:

Przemoc to zjawisko występujące coraz powszechniej. Jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. W mediach każdego dnia można znaleźć doniesienia o krzywdach wyrządzonych ludziom przez inne osoby, o maltretowaniu słabszych, o znęcaniu się nad osobami najbliższymi. Człowiek poprzez wykorzystanie przewagi władzy, siły sprawia cierpienie innym lub demonstruje w ten sposób własną bezsilność i potrzebę uwagi. Zjawisko przemocy to także towar sprzedawany w licznych programach telewizyjnych, atrakcja filmów czy różnych gier komputerowych. Odbiorców tego typu towaru jest wielu, wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Zatrważające jest to, że przemoc stała się pewnym rodzajem zabawy. I choć przemoc, agresja istniała jako forma zachowań społecznych od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to obecnie zjawisko to ma swój rozkwit i wzrastające zainteresowanie.

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025 powstał w oparciu o literaturę podejmującą problem oraz zapisy ustaw i rozporządzeń. Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej stanowią:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn.zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"(Dz.U. z 2023 r. poz.1870).

I. Informacje ogólne.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w domu. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub w dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że "...przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń". Zjawisko przemocy domowej definiowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. Mówi on, że przemoc domowa to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ustawa mówi również o osobie doznającej przemocy- przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- a) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- b) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- c) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- d) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- f) małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej, wobec osób wyżej wskazanych.

Przez osobę stosującą przemoc domową zgodnie z brzmieniem ustawy należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemoc domowej wobec osób wyżej wymienionych.

Ustawa mówi również o świadku przemocy domowej, jest nim osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Zatem ustawa rozszerza krąg osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc. Szczególna ochrona i wsparcie powinna być dedykowana małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, które zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawane jako osoby doznające przemocy domowej.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy:

- Przemoc fizyczna- jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nie udzielenie koniecznej pomocy itp.
- Przemoc psychiczna - to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, brak szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, stosowanie gróźb itp.
- Przemoc seksualna- to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości itp.
- Przemoc ekonomiczna- to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.
- Zaniedbanie- niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych i fizycznych dziecka: niewłaściwe odżywianie i ubieranie, niedostateczna ochrona zdrowia, brak właściwej edukacji, niezaspokojenie potrzeby miłości

przynależności i szacunku.

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy domowej możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach- społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny. Coraz częstszą przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje nie tylko dla samej ofiary, ale także dla całego społeczeństwa. Jest bezsprzecznie zjawiskiem negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Odciska ona głębokie piętno na psychice ofiar, niszcząc ich osobowość. Jest przyczyną różnych zaburzeń psychicznych. Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, często mają koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą także niszczyć kontakty społeczne, przyjaźń, miłość oraz przywiązanie do rodziny.

II. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie.

Problematyka przemocy domowej dotyka niestety również Gminę Lubraniec. Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrańcu i Zespołu Interdyscyplinarnego obrazują zjawisko przemocy w rodzinie na przestrzeni czterech ostatnich lat, przedstawiają się one następująco:

Rok	2019	2020	2021	2022
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieska Karta"	5	12	20	17
Liczba pokrzywdzonych	7	15	24	20

w tym:				
kobiety	3	10	18	16
mężczyźni	4	1	3	2
dzieci	0	4	3	2

Rok	2019	2020	2021	2022
Liczba sprawców przemocy w tym:	5	12	20	17
kobiety		2	1	1
mężczyźni	5	10	19	16
dzieci	0	0	0	0
Formy przemocy:				
fizyczna	4	10	16	12
psychiczna	5	12	20	17
seksualna	0	1	0	0
przemoc stosowana pod wpływem alkoholu	3	10	14	13

Opracowanie własne: Zespół Interdyscyplinarny

Zaprezentowane dane obrazują występowanie zjawiska przemocy w rodzinach na terenie Gminy Lubraniec. Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrańcu oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lubraniec w 2019 roku wszczęto 5 procedur "Niebieska Karta" natomiast liczba rodzin objętych procedurą "Niebieska Karta" wynosiła 13. W 2020 roku liczba rodzin objęta procedurą "Niebieska Karta" wynosiła 19, wszczęto 12 procedur. W kolejnym 2021 roku wszczęto 20 procedur "Niebieska Karta", liczba rodzin wynosiła 28, w 2022 roku wszczęto 17 procedur "Niebieska Karta" natomiast liczba rodzin wynosiła 23. Częściej osobami pokrzywdzonymi są kobiety, natomiast sprawcami przemocy w przeważającej większości są mężczyźni, większość sprawców przemocy domowej dopuszcza się jej pod wpływem alkoholu. Najczęstszymi formami przemocy stosowanymi przez sprawców są przemoc fizyczna i psychiczna.

Zespół Interdyscyplinarny jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej, który integruje działania wielu służb. Został powołany Zarządzeniem Nr 75/2023 Burmistrza Lubrańca w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lubraniec. W skład Zespołu wchodzi

przedstawiciele: Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty, Ochrony zdrowia oraz Organizacji pozarządowych.

Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest przez spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, których zadaniem jest planowanie działań, monitorowanie sytuacji oraz organizowanie pomocy rodzinie w której istnieje podejrzenie stosowania przemocy. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi: pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji, mogą także wchodzić: pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz pedagog, psycholog lub terapeuta.

Choć zjawisko przemocy istnieje, zauważa się niechęć ofiar przemocy do uruchamiania procedury "Niebieskiej Karty". Pociuszający jest fakt, że osoby doznające przemocy domowej zaczynają mówić o problemie. Celem powyższej procedury jest ocena sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej, usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną a także pomocy skierowanej dla osób stosujących przemoc domową poprzez kierowanie takiej osoby do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz programie psychologiczno-terapeutycznym, prowadzonym przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług.

Zjawisko przemocy w Gminie Lubraniec zostało rozpoznane na podstawie danych statystycznych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrańcu oraz Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Lubraniec.

III. Cel główny i cele szczegółowe programu

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową a także zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy poprzez:

- rozwijanie działań profilaktycznych na temat zjawiska przemocy w rodzinie - podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, zmiana mentalności uwrażliwienie mieszkańców Gminy Lubraniec na problematykę przemocy (rozpowszechnianie ulotek, broszur w szkołach na terenie Gminy

Lubraniec) prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy (organizacja pogadanek) prowadzenie edukacji w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców (szeroko rozumiana praca socjalna, udzielenie indywidualnych porad)

- zwiększenie ochrony i pomocy wobec osób doznających przemocy domowej (podejmowanie interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą domową) wspieranie i rozwijanie podmiotów, które udzielają pomocy osobom doznającym przemocy domowej (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno-pomocowych), wizyty pracowników socjalnych i dzielnicowych w ramach monitoringu rodzin, w których występuje przemoc domowa;
- inicjowanie działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej - oddziaływanie psychologiczne i terapeutyczne wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej (kierowanie osób do programu korekcyjno-edukacyjnego, programu psychologiczno-terapeutycznego, zgłaszanie osób do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), rozpowszechnianie informacji na temat konsekwencji stosowania przemocy (zamieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń MGOPS w Lubrańcu)
- rozszerzenie kompetencji osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - organizacja szkoleń, podnoszenie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla osób zajmujących się na co dzień tą problematyką: pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy Policji, pracowników socjalnych, pracowników ochrony zdrowia.

Odpowiedzialni za realizację wskazanych celów są: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrańcu, Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunek Policji.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania oraz ochrony ofiar przemocy domowej zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji pomiędzy osobami współpracującymi, partnerami- jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, Policji, instytucjami oświaty.

IV. Źródła finansowania

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu finansowane będą ze środków budżetu Gminy Lubraniec. Możliwym jest również współudział w finansowaniu działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskanych środków zewnętrznych.

V. Monitoring

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będzie zarządzany przez Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrańcu. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Lubraniec, monitorowanie Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.:

- instytucji pomagającym ofiarom przemocy domowej,
- form udzielonej pomocy ofiarom przemocy domowej,
- form działań kierowanych do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Zakończenie

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie przemocy domowej.

BURMISTRZ LUBRAŃCA

Stanisław Budzyński